

104. DE BELANGRIJKSTE MACHINE TER WERELD. MET DIEDERIK BAAZIL

AI Samenvatting Podcast | In deze aflevering van Geopolitiek Nu analyseren Michel en Rajeev hoe een Nederlands bedrijf ongewild is veranderd in een strategische pion in de machtsstrijd tussen de Verenigde Staten, China en Europa.

1. Waarom ASML Uniek is

- ASML is 's werelds enige producent van EUV-machines, essentieel voor de meest geavanceerde chips (2–5 nanometer).
- Zonder ASML geen moderne smartphones, AI, militaire systemen of supercomputers.
- De kennis, patenten en toeleveringsketen zijn extreem geconcentreerd en nauwelijks te kopiëren.

➡ Gevolg: technologische macht = geopolitieke macht.

2. Van Bedrijf naar Strategisch Wapen

- Waar ASML vroeger puur commercieel opereerde, is het nu onderdeel van veiligheidsbeleid.
- De VS zien chiptechnologie als doorslaggevend in de concurrentie met China.
- Exportbeperkingen zijn daarmee geen economische, maar geopolitieke beslissingen.

ASML is niet langer neutraal — ook al wil het dat zelf wel zijn.

3. Amerikaanse Druk op Nederland

- De VS zetten Nederland actief onder druk om export naar China te beperken, ook van oudere DUV-machines.
- Formeel beslist Nederland zelf, maar in de praktijk is er sprake van:
 - NAVO-solidariteit
 - veiligheidsafhankelijkheid
 - politieke druk achter gesloten deuren

➡ Soevereiniteit onder spanning: hoe zelfstandig is Nederlands beleid nog?

4. China: Afhankelijk, maar Vastberaden

- China kan (nog) geen EUV-machines maken.
- Het land investeert tientallen miljarden in een eigen halfgeleiderindustrie.
- Exportrestricties vertragen China, maar stoppen het niet.

Langetermijnrisico voor het Westen:

Door uitsluiting dwing je China tot versneld technologisch zelfredzaam worden.

5. Europa: Economische Reus, Geopolitieke Dwerg

- Europa bezit sleuteltechnologie (ASML), maar:
 - heeft geen eenduidige geopolitieke strategie
 - volgt vaak de VS zonder duidelijke Europese afweging
- Het ASML-dossier laat pijnlijk zien dat Europa wel macht hééft, maar die slecht organiseert.

6. De Spagaat van ASML

- ASML zit klem tussen:
 - commerciële belangen
 - aandeelhouders
 - nationale wetgeving
 - geopolitieke loyaliteiten
- China was jarenlang een belangrijke groeimarkt.
- Beperkingen betekenen: omzetverlies, onzekerheid en strategische kwetsbaarheid.

ASML wil machines bouwen — geen wereldpolitiek bedrijven.

7. Technologie als Nieuwe Oorlogsdimensie

- Chips zijn het nieuwe olie.
- Macht wordt niet meer alleen bepaald door tanks of vliegtuigen, maar door:
 - AI-capaciteit
 - dataverwerking
 - precisietechnologie
- ASML staat daardoor midden in de technologische Koude Oorlog.

8. Wat Staat Nederland te Doen?

- Nederland moet beseffen dat het met ASML:
 - een strategisch kroonjuweel bezit
 - maar ook een kwetsbaar drukpunt
- Nodig is:
 - Europese coördinatie, niet alleen nationale besluiten
 - bescherming van technologische voorsprong
 - duidelijke afweging tussen handel en veiligheid

Conclusie: ASML is Geen Pion, maar Wordt Zo Behandeld

ASML heeft de geopolitiek niet opgezocht — de geopolitiek vond ASML. In een wereld waarin technologie macht is, kan neutraliteit niet meer bestaan. De grote vraag is niet of ASML een geopolitieke rol speelt, maar wie die rol uiteindelijk regisseert: Washington, Beijing of Europa zelf.